

Галина Коберник

*кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії початкового навчання,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000000193408707>*

Олександр Коберник

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-2842-0168>*

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО
ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА З СУБ'ЄКТАМИ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ**

Анотація. У контексті реалізації Концепції Нова українська школа та професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої школи педагогіка партнерства розглядається як педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між усіма учасниками освітнього процесу і визначає істинно демократичний спосіб їх співпраці, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Стверджується, що реалізація педагогіки партнерства відбувається з великими труднощами під час пандемії та в умовах здійснення дистанційного навчання. Педагогам досить складно перебудувати свою діяльність і це пов'язано, у першу чергу, з тим, що вони не знають механізмів суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учасниками освітнього процесу на основі діалогу, не завжди розуміють, що поглиблення змісту спільної діяльності, якості і ефективності освіти досягається не інтенсифікацією заходів, які проводяться, а, перш за все, розвитком творчого характеру взаємодії та спілкування, підвищенням їх культури.

Визначаються перспективи щодо удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів до педагогічного партнерства на основі розробленого змісту вибіркової дисципліни «Педагогіка партнерства» для студентів та методика його реалізації за допомогою інноваційних методів навчання.

Ключові слова: партнерство, педагогічне партнерство, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, майбутні педагоги, вибіркова дисципліна, професійна підготовка.

Halyna Kobernyk

*Candidate of Pedagogical Sciences, Professor,
head of the chair of elementary education theory,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,
Uman, Ukraine,
<https://orcid.org/0000000193408707>*

Oleksandr Kobernyk

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of Pedagogy and Educational Management Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,
Uman, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-2842-0168>*

**PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR
PEDAGOGICAL PARTNERSHIP WITH INDIVIDUALS OF THE
EDUCATIONAL PROCESS**

Abstract. In the context of the New Ukrainian School Concept implementation and the professional standard of a secondary school teacher, partnership pedagogy is seen as a pedagogy based on partnership between all participants of the educational process and defines a truly democratic way of cooperation which does not reject differences in their life experience, knowledge, but provides unconditional equality in the right to respect, trust, friendliness and mutual demands. It is claimed that the implementation of partnership pedagogy is taking place with great difficulty during a pandemic and in the context of distance learning. It is quite difficult for teachers to restructure their activities and this is primarily due to the fact that they do not know the mechanisms of individual- individual interaction with participants in the educational process based on dialogue, do not always understand that deepening of the content of joint activities, the quality and effectiveness of education is achieved not by intensifying the activities carried out, but, above all, by developing the creative nature of interaction and communication, improving their culture.

Prospects for improving the professional training of future teachers for pedagogical partnership on the basis of the developed content of the elective

discipline «Pedagogy of Partnership» for students and methods of its implementation using innovative teaching methods are determined.

Keywords: partnership, pedagogical partnership, individual-individual interaction, future teachers, elective discipline, professional training.

Постановка проблеми. Кардинальні зміни, що відбуваються в освіті, висувають високі вимоги до особистісних та професійних якостей майбутнього вчителя, адже одним із найважливіших концептів Нової української школи є модернізація саме педагогічної освіти.

Ухвалення концепції Нової української школи та Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» перенесло поняття «педагогіка партнерства» зі світоглядних категорій у нормативну площину. Саме в цих документах найбільш повно розкрито важливість забезпечення педагогічного партнерства в закладах загальної освіти.

Так, у новому професійному стандарті за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» до загальних компетентностей педагогічного працівника віднесено його здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп, а до основних трудових функцій – партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, до яких віднесено компетентність педагогічного партнерства, зокрема здатність суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатність взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо); здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя, для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами [9].

Таким чином, педагогіка партнерства – це педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між усіма учасниками освітнього процесу і визначає істинно демократичний спосіб їх співпраці, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Враховуючи особливості освітнього процесу, який передбачає активну партнерську взаємодію всіх його учасників, результативність навчання забезпечується ефективністю їх взаємодії, здатністю педагога уникати конфліктних ситуацій в педагогічній діяльності, налагоджувати співпрацю з усіма партнерами освітнього процесу. Цілком очевидно, що підготовка вчителів до здійснення педагогічного партнерства виступає одним з найважливіших завдань вищої школи. Розв'язання цієї проблеми ставить якісно нові вимоги до особистості педагога та його професійної підготовки загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні проблема пошуку ефективних шляхів підготовки майбутніх учителів до педагогічного партнерства у професійній діяльності досліджується такими науковцями як І. Андрощук, О. Буздуган, І. Булах, Л. Велитченко, І. Гапійчук, Г. Дегтярьова, Л. Ємельянова, Н. Касаткіна, Л. Кондрашова, Н. Лисак, О. Мазко, О. Марченко, О. Матвієнко, Р. Павлюк, Л. Помиткіна, Т. Равчина, В. Свистун, Н. Якса та ін.

Окремі аспекти етико-моральної взаємодії учасників освітнього процесу розглядалися в працях І. Беха, Л. Белової, Г. Васяновича, А. Добровича, А. Донцова, А. Каленського, В. Ковальчук, В. Кручек, О. Легун, О. Пехоти, О. Пісоцької, О. Рудницької, О. Шумакова та ін.

Усі науковці одностайні в тому, що в процесі педагогічного партнерства відбувається перебудова рольових відносин всіх суб'єктів освітнього процесу у рівноправні.

Проте реалізація педагогіки партнерства в практичній діяльності відбувається з великими труднощами. Це особливо яскраво проявилось під час пандемії та в умовах здійснення дистанційного навчання. Педагогам досить складно перебудувати свою діяльність і це пов'язано, у першу чергу, з тим, що вони не знають механізмів суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учасниками освітнього процесу на основі діалогу, не завжди розуміють, що поглиблення змісту спільної діяльності, якість і ефективність освіти досягається не інтенсифікацією заходів, які проводяться, а, перш за все, розвитком творчого характеру взаємодії та спілкування, підвищенням їх культури. Тому важливо навчити майбутнього вчителя бути партнером для учнів, батьків і громади, здійснювати педагогічне партнерство на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Це можливо за умови його активного включення в цей процес на етапі професійної підготовки, але аж ніяк під час його педагогічної діяльності. Тому виникає потреба у підготовці майбутніх учителів до здійснення педагогічного партнерства через їх активне включення у взаємодію на етапі навчання у вищих закладах освіти.

Мета статті полягає в теоретичному аналізі сутності педагогічного партнерства та визначенні шляхів удосконалення процесу підготовки майбутніх учителів до здійснення педагогічного партнерства в закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо більш повно, що таке партнерство та педагогіка партнерства і як її досягти у закладі загальної середньої освіти.

У більшості словників (філософських, економічних, соціальних тощо) саме слово «партнерство» (англ. *partnership*) розглядається з різних позицій, але найчастіше ключовими словами даного поняття є: форма співпраці; один із видів об'єднання; форма організації співпраці; спільна діяльність, що ґрунтується на рівних правах і обов'язках; робочі взаємини між людьми і т.д.

У найбільш загальному контексті педагогіка партнерства тлумачиться як напрям педагогіки, що включає систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості.

Більшістю наукових праць підкреслюється, що в основу педагогіки партнерства покладається взаємодія, яка характеризується спілкуванням, співпрацею, гуманними стосунками. При цьому учасники освітнього процесу об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними та відповідальними за результат.

Основними принципами педагогічного партнерства є: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [4].

Отже, визначені принципи є вихідними положеннями та критеріями, за яким можна оцінювати не тільки ефективність педагогічного партнерства, а і якість підготовки майбутніх учителів до здійснення освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства. Тому необхідно забезпечити якісну професійну підготовку майбутніх учителів та менеджерів освіти до педагогічного партнерства.

Вивчення та аналіз змісту освіти майбутніх учителів в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини та інших педуніверситетах засвідчив, що в більшості педагогічних вишів, які здійснюють їх професійну підготовку, відсутні навчальні предмети, які б забезпечували формування у них здатності до педагогічного партнерства. Зазвичай в педагогічних університетах здійснюється загальнопедагогічна підготовка майбутніх учителів. Вивчаються курси педагогіки, історії педагогіки, педагогічної творчості, в яких робиться окремий акцент на впровадження педагогіки партнерства. Однак, тільки окремі теми з педагогіки розглядають партнерство школи і сім'ї.

Отже, навіть окремого вибіркового предмета, який би стосувався підготовки майбутніх учителів до здійснення педагогічного партнерства ми не виявили. Винятком є магістратура на факультеті іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, де здобувачам вищої освіти запропоновано предмет вільного вибору «Педагогіка партнерства». Цей курс розроблений кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту і на наш погляд є досить змістовним.

Розглянемо зміст навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства» більш повно. Він може бути взятий за основу для впровадження ідентичних курсів в інших вишах.

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства» є: засвоєння студентами знань про сутність педагогіки партнерства, основні її

категорії, завдання, принципи та особливості співробітництва з учасниками освітнього процесу; оволодіння технологіями налагодження ефективної педагогічної взаємодії з батьківською спільнотою, громадськістю, іншими соціальними інституціями, формування умінь створювати конструктивні міжособистісні стосунки у комунікації з батьками та представниками різних соціальних груп.

Відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» студенти мають оволодіти такими компетентностями, зокрема *загальними*:

- здатність до ефективної міжособистісної та командної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня та до партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії в колективі, з батьками та громадою;
- вміння організовувати освітній процес на основі партнерської взаємодії;
- вміння використовувати технології партнерської взаємодії;
- здатність до прийняття ефективних рішень у конфліктних ситуаціях;
- здатність здійснювати професійну діяльність на засадах педагогіки партнерства;
- вміння генерувати нові ідеї, виявляти та розв'язувати проблеми, ініціативність, а також *фаховими* компетентностями:
- здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі;
- здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;
- здатність працювати в команді однодумців;
- здатність формувати мотивацію учнів на основі педагогіки партнерства та організовувати їхню командну пізнавальну діяльність.

На вивчення даної дисципліни відводиться 3 кредити – 90 год., з них – 12 годин лекційних, 18 годин – практичні заняття, 30 год. – індивідуальна робота, 30 год. – самостійна робота студентів.

У результаті вивчення даної дисципліни передбачається, що студенти оволодіють:

- знаннями правових та етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах;
- вміннями здійснювати рефлексію власної професійної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу; будувати взаємодію з учнями, батьками представниками громадськості на засадах педагогіки партнерства;

- вміннями використовувати ефективні технології педагогіки партнерства в освітньому процесі;
- здатністю систематично підвищувати свою професійну майстерність й автономно самовдосконалюватись.

Проаналізуємо зміст теоретичного матеріалу, який вивчається в даному курсі.

У першому змістовому модулі «Педагогічне партнерство як феномен освітнього процесу» вивчаються такі теми: Педагогічне партнерство закладу загальної середньої освіти як передумова розвитку особистості учня. Реалізація завдань та принципів педагогіки партнерства в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа» в закладах загальної середньої освіти. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників освітнього процесу. Управління співробітництвом з батьками. Соціально-педагогічне значення співпраці батьків і педагогів у процесі виховання і навчання учнів.

У процесі вивчення першої теми «Педагогічне партнерство закладу загальної середньої освіти як передумова розвитку особистості учня» розкриваються наступні питання: Сутність понять «співробітництво», «співпраця», «взаємодія», «партнерство». Батьки як важливі, необхідні й цінні партнери у процесі навчання учнів. Партнерство та відкрита комунікація з батьками як суттєві й критичні елементи в забезпеченні якості освіти школярів. Педагогічна взаємодія як необхідна умова забезпечення ефективності партнерства та освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

Темою 2 «Реалізація завдань та принципів педагогіки партнерства в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа» в закладах загальної середньої освіти» увага зосереджується на розгляді таких питань: Концепція «Нова українська школа» про педагогічне партнерство. Концептуальні засади педагогіки партнерства як умови реалізації завдань розвитку особистості в контексті НУШ. Виокремлення завдань та принципів педагогіки партнерства в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа» в закладах загальної середньої освіти. Ключові компетентності, орієнтири та освітні результати НУШ. Принципи партнерства в педагогічній спадщині В. Сухомлинського.

Досить цікавою є тема 3 «Суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників освітнього процесу. Управління співробітництвом з батьками», якою передбачається оволодіння магістрантами таких питань: Управління педагогічною взаємодією з батьками як з представниками різних соціальних інститутів. Особливості організації взаємодії закладів загальної середньої освіти з сім'єю та встановлення їх контакту. Принципи ефективної педагогічної взаємодії з батьками за умови пріоритету інтересів дитини. Взаємодія сім'ї та взаємовпливи сімейного виховання.

Певний теоретичний інтерес має тема 4 «Соціально-педагогічне значення співпраці батьків і педагогів у процесі виховання і навчання учнів», що охоплює такі питання: Цінність залучення родини до освітнього процесу. Позитивне значення педагогічного партнерства закладів освіти та сімей для учнів, педагогів та батьків.

У змістовому модулі 2, що називається «Технології залучення батьків до освітнього процесу закладу загальної середньої освіти», запропоновано вивчення наступних тем, зокрема: Соціально-педагогічний патронаж сім'ї в системі загальної середньої освіти. Педагогічне просвітництво батьків в закладах загальної середньої освіти та подолання їх труднощів в умовах освітнього процесу. Вітчизняний та зарубіжний досвід педагогіки партнерства в закладах загальної середньої освіти з громадою. Технології залучення батьків та громад до освітнього процесу закладів загальної середньої освіти.

У процесі вивчення теми 5 «Соціально-педагогічний патронаж сім'ї в системі загальної середньої освіти» аналізується поняття «соціально-педагогічний патронаж у системі освіти» та розглядається як складова соціального супроводу, всебічна та дієва допомога сім'ї, а також зміст, мета, завдання, принципи і функції соціально-педагогічного патронажу сім'ї.

За темою 6 «Педагогічне просвітництво батьків в закладах загальної середньої освіти та форми і методи його забезпечення» пропонується такий перелік питань: Організація батьківської освіти в школі. Планова допомога дорослим у вигляді освітнього процесу, спрямовану на підвищення самостійності і вираженості рішень батьків у конкретних виховних ситуаціях. Форми і засоби формування педагогічної культури сучасних батьків.

Окрема тема присвячена розкриттю вітчизняного та зарубіжного досвіду педагогіки партнерства в закладах загальної середньої освіти з громадою. Зокрема вивчається вітчизняний та зарубіжний досвід інтеграції зусиль школи, родини і громади, зміст просвітницької очної та дистанційної роботи з батьками, забезпечення зворотнього зв'язку як засобу включення до єдиного комунікативного освітнього простору. Розглядається європейський та американський досвід підвищення педагогічної культури батьків шляхом розробки і впровадження спеціальних програм їх освіти: Школа батьків, індивідуальні зустрічі та консультації фахівців, діяльність сімейних радників, організацій релігійного напрямку, центрів сімейного орієнтування.

Практико-зорієнтованою є тема лекційного заняття, де вивчаються технології залучення батьків та громад до освітнього процесу закладів загальної середньої освіти. Дана тема включає такі питання: Виявлення та аналіз результатів взаємодії з батьками та громадою при розв'язанні проблемних ситуацій у закладах загальної середньої освіти. Налагодження зворотного зв'язку сім'я-заклад загальної середньої освіти для поточного коригування

управлінських рішень, забезпечення єдності педагогічних вимог до вихованців, надання допомоги сім'ї у вихованні та навчанні дітей. Участь батьків у складанні плану розвитку школи. Врахування думки батьківської спільноти під час формування річного плану виховної роботи.

Щоб вмотивувати студентів до вивчення даного курсу і здійснення педагогічного партнерства в закладі загальної середньої освіти, необхідно переконливо доводити здобувачам вищої освіти важливість співпраці з усіма учасниками освітнього процесу, підкреслюючи відсутність у молодих батьків належної педагогічної культури.

Як відомо, мотиви – це сукупність внутрішніх імпульсів, які спонукають людину до діяльності, визначають поведінку, форми діяльності, надають цій діяльності спрямованості, орієнтованої на досягнення особистих цілей і цілей колективу.

Саме педагоги з високим рівнем сформованості мотивації впевнено беруть на себе відповідальність, приймають рішення у нестандартних ситуаціях, наполегливо йдуть до мети, переконані у ефективності своєї педагогічної діяльності та її результатів, активно залучають до освітнього процесу батьків та громаду.

Основними групами мотивів педагогічної діяльності, на думку науковців [1, с. 117-119] є: посадові мотиви; мотиви зацікавлення та захоплення роботою; мотиви захоплення від спілкування з суб'єктами взаємодії.

У процесі підготовки майбутніх вчителів до педагогічного партнерства важливим є застосування активних та інтерактивних методів навчання, які мають сприяти залученню студентів до співпраці та набуття власного досвіду партнерської взаємодії.

Зауважимо, що на сьогодні існують різні підходи до класифікації методів навчання у вищій школі, що свідчить відсутність єдиної цілісної їх системи. За основу беруться окремі сторони навчального процесу: джерела передачі й характер сприйняття інформації: словесні, наочні та практичні; дидактичні завдання, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок; методи, що сприяють початковому засвоєнню навчального матеріалу; методи, що сприяють закріпленню і вдосконаленню набутих знань; характер пізнавальної діяльності (пояснювально-ілюстративні (інформаційно-рецептивні), репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові (евристичні), дослідницькі; внутрішньої логіки засвоєння знань: індуктивні, дедуктивні, традуктивні, аналітичні, синтетичні, порівняння, узагальнення, конкретизації і виділення головного; цілісності освітнього процесу (організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; контролю і самоконтролю навчально-пізнавальної діяльності) та ін.[1].

Як на наш погляд, цікавими у підготовці майбутніх учителів до педагогічного партнерства є методи, що запропоновані Т. Орлової [7], Ю. Подповетної [8]: партисипативні методи, що розглядаються як спосіб залучення викладачів до активного процесу розвитку студентів через зворотний зв'язок і спрямований на досягнення індивідуального розвитку кожного суб'єкта освітнього процесу. До них науковці віднесли методи розвитку професійної свідомості; методи розвитку творчого мислення; методи розвитку науково-методичних умінь; методи стимулювання поведінки і діяльності; методи контролю [8, с. 166]. В контексті дослідження, заслуговує на увагу підхід М. Михнюк [6], яка виокремила такі групи партисипативних методів: методи суб'єкт-суб'єктної взаємодії (бесіда в контексті підготовки майбутніх вчителів до педагогічної взаємодії практичну цінність становлять активні та інтерактивні методи підготовки студентів. Доречним бачиться використання активних методів навчання, що характеризуються, як підкреслює О. Комар, односторонньою комунікацією, яку організує і постійно стимулює педагог, та інтерактивні методи, які орієнтовані на багатосторонню комунікацію і відображають відсутність полярності; мінімальну сконцентрованість на точці зору викладача; мобільність, відкритість й активність учасників взаємодії [2, с. 65-66].

Ґрунтуючись на зазначених дослідженнях і враховуючи особливості професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічного партнерства, можливим є виокремлення таких груп методів:

- методи стимулювання та мотивації до педагогічного партнерства (створення ситуацій зацікавленості, метод опори на життєвий досвід, метод створення відчуття успіху);
- методи формування досвіду суб'єкт-суб'єктної взаємодії (методи опрацювання дискусійних питань (бесіда, дискусія (дебати, форум, круглий стіл), дерево рішень) та методи розв'язання конкретних педагогічних ситуацій (проектувальний метод, метод ділових ігор, метод аналізу педагогічних ситуацій, метод групових консультацій);
- методи діагностики готовності до педагогічного партнерства (метод взаємонавчання, взаємоконтролю та взаємооцінювання).

Доцільність кожної з існуючих класифікацій методів визначається з позиції її практичного використання під час підготовки майбутніх вчителів до педагогічного партнерства.

Добираючи систему методів необхідно врахувати їх значення під час вирішення таких освітніх завдань, зокрема: мотивації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців; формування в студентів потреби у набутті досвіду педагогічного партнерства; залучення студентів до активної співпраці один з одним та викладачами під час вирішення професійно-педагогічних

завдань; збагачення їх практичних умінь через включення в різні партнерські ситуації; формування уміння аргументовано висловлювати свої думки, відстоювати власну позицію, уникати конфліктів й здійснювати пошук компромісів; знаходити раціональні шляхи вирішення проблем.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок про актуальність і важливість підготовки майбутніх учителів до педагогічного партнерства, що має здійснюватися на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Реалізація запропонованого змісту вибіркової навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства» з використанням сучасних методів навчання дасть змогу сформуванню у студентів готовності до педагогічного партнерства з усіма учасниками освітнього процесу: здобувачами освіти, батьками, громадою тощо.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розкритті методики практичної підготовки майбутніх учителів до педагогічного партнерства.

Література:

1. Андрощук І. В. Педагогічна взаємодія у професійній діяльності: навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2017. 190 с.
2. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології: дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04. Умань, 2011. 512 с.
3. Кондрашова Л. В. Методика подготовки будущего учителя к педагогическому взаимодействию с учащимися. Москва : Прометей, 1998. 160 с.
4. Концепція Нової української школи: ухвалена рішенням колегії МОН від 27. 10. 2016 р. URL: <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczepczziya.pdf> (дата звернення: 05.12.2021).
5. Матвієнко О. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ : НПУ, 2010. 59 с.
6. Михнюк М. І. Теоретичні і методичні основи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 652 с.
7. Орлова Т. В. Партиципативные методы в системе мотивационно-целевой деятельности руководителя школы: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Москва, 1999. 241 с.
8. Подповетная Ю. В. Концепция развития научно-методической культуры преподавателя ВУЗа: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08. Челябинск, 2012. 450 с.
9. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736. 45 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/87/f502781n16.pdf> (дата звернення: 04.10.2021).

References:

1. Androshchuk I. V. (2017). Pedagogichna vzaiemodiia u profesiinii diialnosti: navch. posib. Khmelnytskyi: KhNU, 190 [in Ukrainian].
2. Komar O. A. (2011). Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do zastosuvannia interaktyvnoi tekhnolohii: dys. ... d-ra. ped. nauk: 13.00.04. Uman, 512 [in Ukrainian].

3. Kondrashova L. V. (1998). Metodika podgotovki budushego uchitelya k pedagogicheskomu vzaimodeystviyu s uchaschimisya. Moskva: Prometey, 160 [in Russian].
4. Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly: ukhvalena rishenniam kolehii MON vid 27. 10. 1016 r. URL: <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczepczyia.pdf> [in Ukrainian].
5. Matviienko O. V. (2010). Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv do pedahohichnoi vzaiemodii u navchalno-vykhovnomu seredovyskhi shkoly pershoho stupenia: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv: NPU, 59 [in Ukrainian].
6. Mykhniuk M. I. (2016). Teoretychni i metodychni osnovy rozvytku profesiinnoi kultury vykladachiv spetsialnykh dystsyplin budivelnoho profilu: dys. d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kyiv, 652 [in Ukrainian].
7. Orlova T. V. (1999). Partisipativnye metody v systeme motivatsionno-tselevoi deiatelnosti rukovoditelia shkoly: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. Moskva, 241 [in Russian].
8. Podpovetnaia Yu. V. (2012). Kontseptsiiia razvitiia nauchno-metodicheskoi kultury prepodavatel'ia VUZa: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.08. Cheliabinsk, 450 [in Russian].
9. Profesiinyi standart za profesiiamy «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoio osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)»: Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 23.12.2020 r. № 2736. 45 s. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/87/f502781n16.pdf> [in Ukrainian].